

Sant Jaume 2026 | Santanyí

Del 14 de juliol al 2 d'agost

Coberta: Festes de sant Jaume 1976, fotografia de **Cosme Aguiló**
Disseny, maquetació i impressió:
Gràfiques Llopis, SA

Festes de Sant Jaume

Del 14 de juliol al 2 d'agost

Ajuntament de Santanyí

Santanyí, 2026

Índex

Maria Pons 3
Salutació

Joan Gaspar Aguiló 5
Salutació

Antònia Server Adrover 7
Cristòfol-Miquel Sbert, seqüències de records

FESTES DE SANT JAUME 2026 12

Premis Literaris Vila de Sanyanyí 20

Sebastià Vidal Vicens 23
Quan la societat civil fa parlar les pedres.
Lausa i la protecció del patrimoni arqueològic de Santanyí

Padró d'habitants 35

Telèfons d'interés 35

Resum meteorològic de l'any 2025 36

Pressupost municipal any 2026 36

Salutació

M'és plaent, com cada any en aquestes dates, dirigir-vos unes paraules per celebrar la nostra pausa més important, la de la fita estival del descans marcada per la festivitat de sant Jaume. És una ocasió excel·lent per expressar els meus sentiments envers la col·lectivitat que presidesc, que no són altres sinó els millors desitjos per a tothom, sense cap mena d'excepcions. Són uns dies en què posam punt o, si més no, feim anar relaxat el ritme de la feina. El programa que elabora l'Ajuntament per a tal esdeveniment està fet amb la idea que en pugui gaudir tothom i amb l'esperança que hàgim encertat en les nostres decisions. No sempre resulta fàcil fer les coses per a satisfacció de tothom, però vos puc assegurar que intentam posar cor i esma en tot allò que feim.

Una societat en festes té una oportunitat immillorable per estar marcada per la germanor. Si la feina de vegades provoca mal humor, la festa és tot el contrari. És la canalització del ben estar, de la rialla fresca, de dirigir una paraula amable als qui es fan topadissos de manera excepcional.

Que sant Jaume ens dugui a tots una salut immillorable, un ben estar sense fronteres, una confraternitat de lligams ferms, una dolçor, en definitiva, més densa que la mel de maig.

Que el nom de Santanyí sigui sempre sinònim de pau, de germanor i de felicitat extrema. Amunt sant Jaume i amunt Santanyí!

Maria Pons, batlessa de Santanyí

Salutació

Els sentits olfactius comencen a detectar la flaire de la bulla. Quan el cranc es retira per donar pas al signe del lleó, a passes de ca llebrer s'acosta la data de la festivitat de l'apòstol que subjau a Galícia, allà on el final de la terra queda banyat per l'oceà tenebrós. Els santanyiners que ens precediren en el temps decidiren aixecar una mola en el punt neuràlgic de les pròpies vivències i bastiren un nou buc petri al costat de la creueria gòtica del Roser. Amb tal esforç gegantí, consideraren que la proesa havia de ser motiu de celebració i així, any rere any des d'aquell llunyà 1786, posam forques al carro i deixam sota mínims els esforços de les feines quotidianes. Feim festa, festejam. La festa és com un assaig de la llibertat, perquè mai no som lliures del tot. Sempre hi ha obligacions i coses ineludibles. Segurament la persona més feliç és aquella que accepta els deures com una realitat natural i sap aprofitar al màxim les retxilleres de les llicències. La festa de sant Jaume és un finestral ampli de permissivitat: podem sentir música fins a altes hores de la nit, no tenim impediments per gaudir de jocs en el carrer, per fer cercaviles amb caparrots i xeremiers; és factible intentar estirar la coa del dimoni i, finalment, tenim la possibilitat de delectar-nos amb un espectacle celeste de trons i colors. Tot això, sense perdre el nord del bon comportament i sense sortir de les línies que emmarquen i defineixen les persones que són tallades de bona lluna.

Així, idò, vet aquí el sus a la folgança adreçat a tothom: als éssers de les edats més tendres, als que ja han assolit el do del parlar, als que comencen a crestar, a les persones que són més enllà de la pubertat, a les que ja estan formades com un edifici acabat i a les que ja han arribat al llindar de la senectut. Que sigui per a tothom el meu desig d'unes bones festes. Que l'estendard de la felicitat onegi sobre tots els cossos i que una càlida recordança de qui ja no és entre nosaltres trobi recer i aixopluc dins les obagues dels nostres cors.

Que visca sant Jaume i que visca Santanyí!

Joan Gaspar Aguiló, regidor de festes

Cristòfol-Miquel Sbert, seqüències de records

Càmera! Acció! Manlleu aquest terme cinematogràfic per fer memòria d'uns dies, d'unes estones compartides amb en Miquel Sbert al llarg de mitja vida. De sobte, el passat mes de febrer, esdevingué el més breu de la seva existència.

No puc precisar quan va despuntar la nostra amistat; probablement fou a les sessions de cine al Teatre Principal, que la seva família va gestionar d'ençà que tenc consciència i, més endavant, ell, estoicament, va continuar la tasca, una època en què les projeccions a les sales de cinema travessaven per un període d'hores baixes. Sens dubte, el fet d'haver-se amarat des de la seva infància de la màgia del setè art el convertí en un cinèfil, no sols com a espectador, també amb una curiositat activa envers el món del cel·luloide.

Ell tenia una bona càmera de vídeo, de pes, com les que s'usaven llavors. En diverses etapes com a docent d'institut, en Miquel engrescava els seus alumnes a protagonitzar pel·lícules casolanes, com a treball lectiu, en el qual el professor era el cameràman, el guionista, el director, el productor... Els estudiants estaven encantats amb una activitat fora de les aules. En certa ocasió també jo vaig participar en una d'aquelles cintes. La filmació es va realitzar al convent de Sant Agustí de Felanitx, a Consolació, a s'Almunia i al Caló des Moro. Aleshores el Caló no era famós ni el metrallaven els clics esmolats dels mòbils i les càmeres digitals.

Pequin. Estiu del 1988

Una quimera complida d'en Miquel foren els viatges, sortir del llombrígol de l'illa. Com ell ma-

Trescant amb la càmera disposta

teix va escriure: «Es viatja per engrandir horitzons, per relativitzar els dogmes i creences de l'entorn».

De ben jove inicià periples per diverses motivacions i, amb el temps, assolí vivències remarcables plasmades, junt amb altres compilades, en el seu llibre Viatges, turistes i tribulacions. Esper que em perdoni si ara destap que molts dels relats escrits eren experiències personals que sols la seva modèstia va excloure de posar-los nom propi.

Arribat a aquest punt, he de dir que en Miquel fou inductor d'una manera de viatjar més aventurera, quan em va assabentar d'una agència que organitzava viatges alternatius amb itineraris menys convencionals i en grup reduït, de la qual ell en tenia constància. Era l'any 1986; aquell estiu em vaig apuntar per primera vegada a una sortida amb l'agència recomanada per en Miquel. En anys posteriors, junts ens embarcàrem a propostes ofertes per la dita empresa, visitant alguns països de l'Àfrica negra i del continent asiàtic. Igualment, de manera particular, ens atrevírem a fitar altres indrets. Primer, l'estricta Xina de 1988, una època en què encara el turisme individual allà resultava força difi-

Riu Niger. Any 1991

cultós. D'entrada, el canvi de diners pels estrangers era en iuans diferents dels que manejaven els xinesos; els bitllets estaven poc malmenats, semblaven acabats de coure. Sovint es produïen situacions insòlites, des del nostre punt de vista, val a dir, i cada jornada era una incògnita a superar: a Xi'an, aconseguir bitllets de tren; navegar pel riu Iangtsé tres dies, de Chongqing a Wuhan; prendre un vol a Shanghai... Cada passa, una sorpresa de distinta magnitud.

Res, emperò, fou obstacle perquè en Miquel dugués a bon terme una exhaustiva gravació de figurants reals i autèntics, sense ficció ni decorats postissos. Record especialment els dies a Pequín, quan abans de la sortida del sol, mentre els companys encara dormien, en Miquel, càmera en braç, ja voltava pels parcs i les voravies de la ciutat per captar imatges de la gent que, de bon matí, practicava gimnàstiques i taitxí. Altres estones filmava discretament pels barris tradicionals de casetes baixes i carrerons estrets, on rivalitzaven per un mínim espai bicicletes, rickshaws i taules de billar disposades al carrer per, en qualsevol moment, jugar una partida. També filmava els vianants que, a la gatzoneta o en rigorosa teringa, esperaven amb paciència a les parades de l'autobús públic al voltant de l'enorme plaça Tiananmen, que just a l'any següent, el juny de

Un te amb un estol d'uzbeks. Samarcanda. Any 2005

1989, es faria coneguda internacionalment, quan l'exèrcit carregà contra milers de persones que es manifestaven clamant llibertat i en contra de la repressió.

No puc dissociar dels primers viatges plegats la videocàmera que en Miquel carregava a totes hores, com a part de l'equipatge més principal. La presa d'imatges de llocs exòtics i costums diferents o desconeguts eren incentius importants per a ell.

El 1991, en la ruta del Vudú, l'estada als pobles del País Dogon i el gran plató de la falla de Bandiagara captivaren en Miquel i, amb la mateixa intensitat, les ètnies i el tragí de la població a la riba del riu Níger. Tot plegat conformaren una pel·lícula de vídeo de les més acurades i satisfactòries.

Però un dia l'aparell va dir prou i la valisa de filmar restà aturada.

La curolla de conèixer món va anar minvant a favor de l'interès investigador d'en Miquel envers l'impacte social i l'evolució del cinema i la història local, amb el profit de dos doctorats a la Universitat de les Illes Balears: en economia, el

1997, i en història, el 2006. Immers en la trajectòria de recerca, de síntesi, de labor pacient i constant, encarà el propòsit a l'àmbit de la col·lectivitat social més propera. Sempre fent i sense deixar mai d'aprendre: cursos de teatre per a aficionats, tocar el piano...

L'última dècada de la seva existència en Miquel ja no dedicava energies a la fal·lera de viatjar. La darrera implicació junts fou el desembre de 2009 per visitar la zona mexicana de Yucatán. Tots dos coincidírem en el fet que les emocions que generen els viatges són de consum unipersonal.

Per sort, el llegat que Cristòfol-Miquel Sbert ha deixat escrit està a l'abast de tothom. Gràcies, Miquel. Ja mai més romandràs sol davant el perill; ben segur que adesiara et trobaràs amb Gary Cooper, que està en els cels, i tindreu l'oportunitat d'intercanviar impressions i, tal vegada, posar messions en una hipotètica cursa entre el teu cavall i la teva bicicleta. Fantasia de cine.

Antònia Server Adrover

Sant Jaume 2026 | Santanyí

Del 14 de juliol al 2 d'agost

Tots els actes estan subjectes a canvis en cas de meteorologia adversa o per qüestions d'organització. S'informarà de qualsevol canvi a través de les xarxes socials de l'Ajuntament.

DIMARTS, 14 DE JULIOL

A les 10.00 h **Inici del curs de DJ** per a nins i nines nascuts entre el 2014 i el 2017.
A les 11.30 h **Inici del curs de DJ** per a nins i nines nascuts entre el 2008 i el 2013.
El curs es durà a terme els dies 14, 15, 16, 17 i 20 de juliol.
Inscripcions al Codi QR.

Al Centre Jove de Santanyí

DIVENDRES, 17 DE JULIOL

A les 19.00 h **Taller de pintar cintes** de Sant Jaume per a nines i nins de totes les edats.

Al Centre Jove de Santanyí

A les 20.30 h **Inauguració de l'exposició**: ***MARIA SUAU. LA MIRADA FIGURATIVA. 1921 - 2006***. Romandrà oberta fins dia 19 de setembre de 2026.

A la Sala Bússer de l'Ajuntament de Santanyí

A les 21.30 h **Ballada dels gegants Bernat Cinclaus i Maria Ramis** a càrrec dels geganters de Santanyí. Acompanyats pels xeremiers de Santanyí.

A la Placeta de la Constitució

Tot seguit **Pregó de les festes de Sant Jaume** a càrrec de **Francesc Xavier López Monserrat**. Amb l'actuació musical d'**AINA** i **PAULA XAMENA KLEIN**.

A la Placeta de la Constitució

DISSABTE, 18 DE JULIOL

A les 20.00 h Presentació dels llibres de les obres guanyadores dels **Premis Literaris Vila de Santanyí 2026**.

Compost_present_quasi_constant, de Quela Servera Turnes, guardonat amb el XLI Premi Bernat Vidal i Tomàs de Poesia
Una novel·leta porno, de Jovi Lozano-Seser, guardonat amb el IX Premi Antoni Vidal Ferrando de Narrativa
«F» en el xat, de David Sánchez Pacheco, guardonat amb el V Premi de Teatre Vila de Santanyí.
Vestigis. Laberint amb pare en flames, de Lucia Pietrelli, guardonat amb el I Premi Blai Bonet de Pensament Contemporani.
En acabar hi haurà un tast de vi amb acompanyament musical.

Al pati de la Casa de Cultura de les Cases Noves

A les 22.00 h **Verbena Camp** (música i gelat). Actuació de l'**ORQUESTRA MARÍTIM** i l'**ORQUESTRA MALLORCA**, seguidament l'actuació del grup **VAL9**. **DJ'S CONVIDATS ESPECIALS** i final de festa amb el nostre **DJ LOCAL ROGERS**. Queden especialment convidats tots els balladors i balladores.

A la plaça Major

DIUMENGE, 19 DE JULIOL

A les 19.00 h **Concurs de dibuix** per a nines i nins fins a 14 anys. Organització: Santanyí Activa.

A la placeta de s'Abeurador

A les 19.30 h **V Partit memorial Cosme Salvà**. Amics d'en Cosme - Veterans del Mallorca.

Al camp municipal d'esports

A les 20.00 h **Una veu plena de nius. Acte central de l'Any Blai Bonet a Santanyí**. Amb motiu del centenari de Blai Bonet, **Mercè Sampietro**, **Sílvia Bel**, **Toni Gomila** i **Jaume Madaula** posaran veu a la paraula diversa i viva del poeta santanyiner. Una sessió de lectures i relectures compartides que prendrà vol de cançó amb **Mar Grimalt** i el músic **Carles Medina**.
Entrades a lallunaenvers.cat o a ticketib.com: 12 € anticipada / 15 € a taquilla / 10 € residents a Santanyí. Ho organitza: Casa Blai Bonet. Centre de poesia. Hi col·labora: Regidoria de Cultura

Al pati del Col·legi Bisbe Verger

A les 21.00 h **Nit de paelles i bingo**. Un vespre ple de sorpreses. Més informació i inscripcions al codi QR. Inscripcions fins dia 16 de juliol.
(Durant el transcurs del sopar es reproduirà la final del mundial de Futbol)

A l'aparcament del Centre Jove de Santanyí

DILLUNS, 20 DE JULIOL

A les 17.00 h fins a les 18.30 h **Horabaixa de jocs inflables d'aigua** a la piscina municipal de Santanyí, per a nines i nins nascuts a partir del 2019 (inclòs).

A la Piscina Municipal

A les 18.30 h fins a les 20.00 h **Horabaixa de jocs inflables d'aigua** a la piscina municipal de Santanyí, per a nines i nins nascuts abans del 2019.

A la Piscina Municipal

A les 22.00 h **Gran concert** de la **BANDA MUNICIPAL DE MÚSICA DE SANTANYÍ**, dirigida per Pedro Vallbona Plazas, presenta: ***Symphonic Rock***.
Amb la participació de **Jose Sapiña** i **Aina Campaner**.
Presenta: **Aina Escandell Almodóvar**.
Durant el concert es farà entrega del **PREMI A L'EXCEL·LÈNCIA ACADÈMICA MIQUEL BONET I BONET**.

Al Camp Municipal d'Esports

DIMARTS, 21 DE JULIOL

A les 21.00 h **Pa amb oli a la fresca**. Gaudirem d'una nit molt especial sopant tots junts a l'aire lliure a la Plaça Major. Venta de tiquets a Batlia, Marga Obrador, i a Aina Cànaves (649782784) fins dia 20 de juliol. Organitza: Junta local de Santanyí de l'associació espanyola contra el càncer.

A la Plaça Major

DIMECRES, 22 DE JULIOL

A les 18.30 h **Festa Holi**. Vine a gaudir amb els teus amics de la ja tradicional festa Holi. Vine vestit de blanc i amb ulleres de sol per gaudir de la pols de colors. Hi actuaran els DJ's que han assistit al curs de DJ's d'enguany.

Al Camp Municipal d'Esports

Demanem a tothom que disposi de tassons reutilitzables de la regidoria de festes, que els dugui per poder minimitzar l'impacte ambiental de tots els actes d'aquest programa.

DIJOUS, 23 DE JULIOL

A les 19.00 h **Festa de les persones majors** de Santanyí. Tot seguit, concert a càrrec del grup **MARBLAU**.
Totes les persones que vulguin assistir a aquesta festa s'han d'apuntar al telèfon de n'Agustina o de na Laura, abans de dimarts dia 21 de juliol (607182120 - 607467293).
Durant la festa es farà un petit **homenatge a totes aquelles parelles de Santanyí que duguin casades 50 anys** o més. (Es prega a totes aquelles parelles, empadronades a Santanyí que duen més de cinquanta anys de casades, ho comuniquin a l'Ajuntament de Santanyí). Demanau per Marga Obrador, extensió 144.

A la residència de la tercera edat

A les 22.00 h Un dels grups més festius i estimats del panorama musical català arriba a les festes de Santanyí. **ELS CATARRES** ens faran cantar, botar i gaudir d'una nit plena d'energia amb els seus grans èxits.
Prepara't per una vetlada de música, festa i bon ambient que promet ser inoblidable.
(Més informació de les entrades per a Residents al Municipi de Santanyí al final del programa).

Al Camp Municipal d'Esports

DIVENDRES, 24 DE JULIOL

A les 17.30 h **Sortida de dimonis i caparrots** acompanyats pels xeremiers del terme, faran el cercavila pel poble.

Sortida a davant la Sala

A les 18.00 h **Corregudes de cintes i carrera de joies**.

A la plaça Major

A les 21.30 h **"Jaleo" jocs d'anelles i corregudes** abraçats pels Amics dels Cavalls de Santanyí acompanyats per la Banda Municipal de Música de Santanyí i els xeremiers de Santanyí.
Durant tot el Jaleo, hi haurà castells inflables i tallers amb monitors per als més petits fins a 12 anys.

Al solar de devora el Bar Sa Creu

A continuació **Gran verbena de Sant Jaume** amb els grups **SPOTY FUNK** i **ENROKATS** amb **DJ'S KAUBOS**. Gran final de festa amb els nostres DJ'S locals **Galbert** i **Paller**.

Al Camp Municipal d'Esports

DISSABTE, 25 DE JULIOL

A les 10.30 h **Albada** amb la Banda Municipal de Música de Santanyí i els xeremiers del terme.

A davant La Sala

A les 11.00 h **Ofici solemne en honor de Sant Jaume**. Presidirà i predicarà **Mn Baltasar Morell Fuster**, estudiant de Dret Canònic a la Universitat Gregoriana de Roma. Cantarà la **CORAL DE SANT ANDREU** i l'**AGRUPACIÓ SA MITJA LLUNA** interpretarà el **ball de l'Oferta** acompanyats pels xeremiers del terme de Santanyí.

A les 12.00 h **Interpretació de la Balanguera** per la **Banda Municipal de Música de Santanyí** i **ballada dels gegants Bernat Cinclaus i Maria Ramis**, a càrrec dels geganters de Santanyí, acompanyats pels xeremiers del terme de Santanyí.
A continuació mostra de **ball de bot** a càrrec de **SA MITJA LLUNA**.

A davant la Sala

A les 19.00 h **Mobylettada Santanyinera**: Es durà a terme una activitat on cada participant demostrarà la seva destresa damunt el mobylette. Hi haurà servei de bar i menjar i comptarem amb l'actuació del nostre DJ Local Mateu d'es Taller. Vegeu-ne programes a part.

Al Camp d'en Torrella

A les 22.00 h **Nit de teatre a la fresca**
"Memòries d'un Citroën embruixat" a càrrec de **POMETES TEATRE**.

Al Camp Municipal d'Esports

A les 00.00 h **Gran castell de focs artificials** a càrrec de pirotècnia Jordà. Un any més, emprarem cal·libres molt més petits per minimitzar les molèsties als animals i a les persones.

Al costat del parc infantil de devora l'institut

DIUMENGE, 26 DE JULIOL

A les 10.30 h **TALLER DE TERESETES** amb bosses de paper. Per a nines i nins de totes les edats.

Al Centre Jove de Santanyí

A les 19.00 h **Mostra de ball de Mallorca** amb les escoles i agrupacions de ball de bot participants: Escola de ball de bot de Cala d'Or, Ordi Broix i Escola de ball de bot Sa Mitja Lluna, Escola de ball de s'Alqueria Blanca i Arrels a l'Antigor amb els gegants de Santanyí, Bernat Cinclaus i Maria Ramis. A càrrec dels geganters de Santanyí i els Xeremiers del terme.
A continuació **Ballada popular** amb l'actuació dels grups: **ELS REVETLERS**, **XICALÈNIA** i **CÀRRITX**.

A la Plaça Major

A les 19.30 h **XIV Cursa Popular de Sant Jaume**. Hi haurà cursa infantil, cursa popular i cursa de marxa nòrdica. La sortida i arribada serà davant el Pavelló Municipal d'Esports. Per a més informació i inscripcions contacteu amb la Regidoria d'Esports o la pàgina web d'Elitechip.

Al Pavelló Municipal d'Esports

DILLUNS, 27 DE JULIOL

A les 22.00 h **En saps més que jo?** Fes un equip de 3 persones i posa't a prova!
Per a nascuts abans de l'any 2009 (inclosos)
Més informació i inscripcions al codi QR

Al Camp Municipal d'Esports

DIUMENGE, 2 D'AGOST

A les 17.30 h Inici del **campionat de truc**. Inscripcions i més informació al bar Can Mañas. Inscripcions fins dia 26 de juliol. Places limitades. El campionat es regirà per la normativa balear dels campionats de truc. Trofeu per al primer i segon equip guanyador.

A les 19.00 h **Vetlada Musical amb Sedaç a les talaies de Can Jordi**

En començar la nova campanya de recerca i restauració a les talaies de Can Jordi, vos convidam a visitar el jaciment.

A les 19.00 h començarà la visita guiada.

A les 20.30 h, acabada la visita, vetlada musical amb **SEDAÇ**.

Els seus integrants sumen una trajectòria consolidada en nombrosos escenaris, enregistraments i festivals. Aquest bagatge compartit cristal·litza ara en una proposta que passa pel seu «sedaç» tant temes tradicionals com de creació pròpia per oferir una música d'arrel amb un segell propi.

Sedaç està format per: Manel Martorell: Llaüt, mandola i arxillaüt. Pere Joan Martorell: Xeremies, flabiol i tamborí, flautes. Joan Florit, "Bessó": Flautes, xeremies, flabiol i tamborí. Miquel Jaume: Baix elèctric. Miquel Femenias: Bateria. Sebastià Llinares: Teclats.

Ho organitza: LAUSA, Associació Cultural.
Ho patrocina: Regidoria de Festes de l'Ajuntament de Santanyí.

A les talaies de Can Jordi

L'Ajuntament posarà a disposició dels RESIDENTS AL MUNICIPI DE SANTANYÍ 1.500 entrades GRATUÏTES per al concert dels CATARRES de dia 23 de juliol.
Per a recollir les entrades s'haurà de fer presencialment al Centre Jove de Santanyí de les 9.00h. a les 13.00h. (de dilluns a divendres) i s'assignaran fins a exhaurir existències.
Només es lliurarà una entrada per a cada Document d'identitat. El responsable de les entrades ha de presentar TOTS els documents d'identitat de manera física amb un màxim de 5 entrades.
La resta d'entrades disponibles es poden adquirir a través de la plataforma Ticketib.

PREMIS LITERARIS VILA DE SANTANYÍ

XLI PREMI BERNAT VIDAL I TOMÀS DE POESIA

***Compost present quasi constant*, de Quela Servera Turnes**

El Jurat, integrat per Esteve Plantada, Lucia Serra i Raquel Casas, ha destacat la presència d'una veu pròpia i autèntica, amb una arquitectura treballada. És un poemari juganer, vibrant i fresc que mostra una varietat de tons i registres.

IX PREMI ANTONI VIDAL FERRANDO DE NARRATIVA

***Una novel·leta porno*, de Jovi Lozano-Seser**

El Jurat, integrat per Alba Noguera, Irene Zurrón i Miquel Rayó, ha destacat el dinamisme i la intel·ligència amb què l'obra tracta el fracàs i la precarietat que arrossega tota una generació. Fa una radiografia punyent i crítica de la realitat sense estalviar humor i vitalitat. El seu imaginari, en què ressonen bona part de les inquietuds del nostre temps, no es resigna a la reproducció dòcil, sinó que és capaç d'erigir una veu original, de vegades incòmoda, d'altres clarivident.

V PREMI DE TEATRE VILA DE SANTANYÍ

***«F» en el xat*, de David Sánchez Pacheco**

El Jurat, integrat per Rafel Duran, Carme Serna i Catalina Florit, ha destacat l'actualitat de la temàtica i el seu interès social, l'ús de la tragèdia sobre un conflicte contemporani, i un llenguatge treballat i enriquit que dimensiona la problemàtica generacional que descriu l'autor, amb un format dramatúrgic arriscat.

I PREMI BLAI BONET DE PENSAMENT CONTEMPORANI (ASSAIG)

***Vestigis. Laberint amb pare en flames*, de Lucia Pietrelli**

El Jurat, integrat per Begonya Pozo, Jaume C. Pons Alorda i Xavier Valls, ha destacat la qualitat literària, l'estil poètic i la bellesa simbòlica de Vestigis. Laberint amb pare en flames, una meditació sobre la mort basada en la mitologia i la reflexió, establint un diàleg amb diverses tradicions culturals. Amb un llenguatge destil·lat i senzill, i partint de l'anècdota personal per assolir una saviesa universal, el resultat és capaç d'assolir una gran força, i generar empatia, interès i passió. Tot plegat, un assaig d'esperit blaibonetià.

Imatge zenital amb dron de l'àrea excavada en els sectors A i G de les talaies de Can Jordi durant la campanya de 2025. Entre les estructures s'hi observa el perímetre del segon talaiot.

Quan la societat civil fa parlar les pedres.

Lausa i la protecció del patrimoni arqueològic de Santanyí

En ple estiu de 2012, el número 142 de la revista *Dies i Coses* es feia ressò del naixement de Lausa, Associació Cultural de Santanyí. Mesos abans, un grup reduït de persones compromeses amb la cultura, la gent i el territori havia redactat, amb voluntat de precisió, un paràgraf que encara avui defineix el sentit de l'entitat:

"Els fins de l'associació són la protecció, estudi, reivindicació i difusió del patrimoni en tots els aspectes que abasta com, entre d'altres, el prehistòric, arqueològic, arquitectònic, artístic, marítim, etnològic, toponímic, literari, musical, fotogràfic i audiovisual, principalment en l'àmbit del terme municipal de Santanyí."

Jornada de portes obertes al jaciment de na Nova. Foto de grup amb els directors del projecte, personal tècnic i auxiliars, membres de Lausa i part del voluntariat, representants de l'Ajuntament de Santanyi i visitants.

Equip de treball al jaciment de na Nova: arqueòlegs, auxiliars i voluntaris al final d'una jornada d'excavació durant la campanya de 2023.

Aquest fragment de l'article segon dels estatuts de Lausa no és només una declaració d'intencions. Amb el pas dels anys, s'ha convertit en una manera concreta d'entendre la cultura: com una responsabilitat compartida i com una forma activa d'estimar el territori. En el cas del patrimoni arqueològic, aquesta idea ha pres una força especial. Les pedres antigues, els talaiots, les murades, els santuaris i els fragments de ceràmica no són només restes del passat. Són testimonis d'una història llarga que ens precedeix, que ens explica i que també ens interpel·la.

En els darrers anys, Santanyí ha viscut un procés de recuperació patrimonial d'un valor molt notable. Jaciments que durant molt de temps havien restat coberts de vegetació, poc visibles o coneguts només per especialistes, han començat a ocupar un lloc central en la vida cultural del municipi. Aquest canvi no s'ha produït per casualitat. Ha estat fruit d'una suma d'esforços: el treball dels equips professionals d'arqueologia i restauració, el suport de les institucions, la col·laboració dels propietaris de les finques, la implicació del voluntariat i, de manera molt destacada, l'acció sostinguda de Lausa com a motor de dinamització social.

Visita guiada al jaciment de na Nova en finalitzar la campanya de recerca de 2025.

De la inquietud cultural a l'acció patrimonial

La protecció del patrimoni no comença sempre amb una excavació. Moltes vegades comença abans, amb una mirada. Amb algú que s'adona que un indret s'està degradant, que una estructura antiga queda amagada davall els ullastres, que una paret cau o que un jaciment és desconegut per bona part de la gent que hi viu a prop. A partir d'aquesta primera consciència, cal convertir la preocupació en projecte. I això demana persistència, capacitat d'organització i una xarxa de complicitats.

Aquest ha estat un dels papers fonamentals de Lausa: transformar l'interès pel patrimoni en acció concreta. L'associació ha contribuït a posar damunt la taula la necessitat d'intervenir en diferents jaciments del terme, ha fet d'enllaç entre propietaris, arqueòlegs i administracions, ha ajudat a preparar campanyes, ha gestionat voluntariat, ha donat suport logístic als equips de treball, ha documentat les intervencions i n'ha fet difusió pública mitjançant cròniques, fotografies, vídeos, visites guiades i activitats culturals.

Aquest paper és especialment important perquè la gestió del patrimoni arqueològic és complexa. No basta tenir voluntat. Fan falta autoritzacions, projectes

tècnics, direcció científica, restauradors, auxiliars, finançament, assegurances, eines, maquinària, protocols de conservació i, sobretot, continuïtat. La societat civil no substitueix les institucions ni els professionals, però pot tenir una funció decisiva: activar processos, mantenir viu l'interès públic i reclamar que el patrimoni no quedi al marge de les prioritats col·lectives.

Fem un repàs d'alguns dels exemples que Lausa ha fet visibles al llarg dels seus catorze anys d'existència.

Les talaies de Can Jordi: un projecte de llarg recorregut

El poblat talaiòtic de les talaies de Can Jordi és, probablement, el jaciment on aquesta trajectòria es veu amb més claredat. Des de les primeres campanyes de recerca i restauració fins als projectes triennals més recents, Can Jordi ha esdevingut un espai de referència per entendre com la recerca científica pot anar acompanyada de la participació social.

Les intervencions han permès avançar en el coneixement de la muralla, dels sectors interns, de les habitacions adossades i de les diferents fases d'ocupació del poblat. També han aportat materials que, un cop estudiats al laboratori, ajuden a establir cronologies, usos dels espais i relacions amb altres zones de Mallorca i del Mediterrani antic. Però Can Jordi és també molt més que un lloc d'excavació. És un espai on Lausa ha organitzat jornades de portes obertes, visites guiades, vetlades musicals, activitats educatives i trobades de voluntariat.

Aquest doble vessant —científic i social— és una de les claus del projecte. El treball de camp pot descobrir murs, portals o estructures desconegudes; però la divulgació fa que aquests descobriments entrin dins la consciència del poble. Quan una persona visita el jaciment, escolta els arqueòlegs, veu les estructures excavades i entén que allà hi ha una part de la seva història, el patrimoni deixa de ser una paraula abstracta. Esdevé una experiència.

En els darrers anys, Can Jordi ha viscut noves fases de recerca centrades en qüestions de gran interès: les dinàmiques socials dels assentaments mallorquins durant la segona edat del ferro, el procés de fortificació, la relació entre talaiots, edificis adossats i muralla, a més de la interpretació d'espais que no sempre responen a les formes que inicialment s'esperaven. Aquesta complexitat és, precisament, la riquesa del jaciment. I també és el motiu pel qual la recerca ha de continuar.

Imatge de dron del conjunt d'estructures visibilitzades després del procés de neteja i adequació a les talaies d'en Clar, finalitzada la campanya de 2025.

Na Nova: arqueologia comunitària a Cala Llombards

Si Can Jordi representa la consolidació d'un projecte de llarg recorregut, na Nova mostra amb especial intensitat el valor de l'arqueologia comunitària. Situat a Cala Llombards i també conegut com *sa talaia d'en Cama*, aquest jaciment va començar a fer-se visible gràcies a les primeres tasques de neteja, aclariment de vegetació i adequació. Allò que al principi podia semblar un conjunt difícil de llegir va començar a revelar la seva monumentalitat: un talaiot de planta circular, estructures adossades i un potencial científic i patrimonial encara per desplegar del tot.

En aquest cas, la participació dels veinats i del voluntariat ha estat fonamental. El projecte de na Nova ha estat concebut des del principi com una experiència en què la comunitat no és només espectadora, sinó part implicada. Aquesta és la idea central de l'arqueologia comunitària: acostar la recerca a la gent, fer-la comprensible, crear vincles amb el lloc i convertir el coneixement en una eina de responsabilitat compartida.

La feina feta a na Nova ha inclòs campanyes d'adequació, consolidació, control de vegetació, retirada d'enderrocs, topografia, documentació fotogràfica, estudis de materials i, més recentment, l'excavació de l'interior del talaiot i del cor-

L'arqueòleg responsable del projecte de restauració de les talaies d'en Clar amb un grup d'auxiliars i voluntaris durant els treballs de restauració d'un dels murs del santuari posttalaiòtic.

redor d'accés. Les jornades de portes obertes han permès compartir els resultats amb el públic, i les activitats culturals associades al jaciment han reforçat el vincle entre patrimoni, festa i comunitat.

Aquest model mostra tot el seu valor quan demostra que un jaciment no és només un objecte d'estudi, sinó també un espai de trobada intergeneracional. Al voltant de na Nova s'han fomentat converses, complicitats, aprenentatges i un sentiment de pertinença que ajuda a protegir-lo. Quan la gent coneix un lloc i, a més, hi ha fet feina, el mira d'una altra manera. I aquesta mirada és una de les formes més efectives de protecció i conservació.

Les talaies d'en Clar: obrir un nou front patrimonial

Un altre exemple significatiu és el jaciment de les talaies d'en Clar. En aquest cas, Lausa ha contribuït a impulsar un projecte d'adequació, neteja i restauració que ha permès començar a recuperar un espai de gran interès arqueològic. Les feines de control de vegetació, eliminació de rabasses, estabilització d'estructures, espedregament i lectura dels elements arquitectònics han posat de manifest tant la fragilitat com el potencial del conjunt.

Grup d'estudiants de 2n d'ESO del CC Bisbe Verger durant una visita guiada i taller al poblat talaiòtic de les talaies de Can Jordi en el curs 2018-19.

La intervenció a les talaies d'en Clar és important per diverses raons. En primer lloc, perquè amplia el mapa d'actuació patrimonial del municipi. En segon lloc, perquè mostra que la protecció del patrimoni no pot limitar-se als jaciments més coneguts. I, finalment, perquè permet treballar en un espai on la recerca, la restauració i la divulgació encara tenen molt camí per recórrer.

També aquí el voluntariat ha tengut un paper destacat. Les jornades de feina compartida i les cròniques publicades durant la campanya han ajudat a fer visible el procés. Aquesta visibilitat és essencial: permet que la ciutadania entengui que una intervenció arqueològica no consisteix només a trobar objectes espectaculars, sinó també a netejar, consolidar, documentar, interpretar i protegir estructures que la major part de les vegades són difícils de llegir a primera vista.

Es Velar: del calcolític a la petja romana

El patrimoni arqueològic de Santanyí no s'esgota en el món talaiòtic. El jaciment des Velar obre una finestra de llarga durada, des de les fases més antigues de la prehistòria fins a l'antiguitat tardana. D'una banda, la ceràmica incisa, la indústria lítica i altres materials permeten remuntar l'ocupació d'aquest indret al

Grup d'estudiants de 6è d'Educació Primària del CEIP Blai Bonet durant una visita guiada i taller al poblat talaiòtic de les talaies de Can Jordi.

calcolític, un moment clau per entendre les primeres comunitats prehistòriques de Mallorca. De l'altra, les troballes de ceràmiques romanes i tardoantigues, materials de construcció, peces amb inscripcions i indicis de murs de factura romana apunten a una ocupació posterior intensa, possiblement vinculada a una vil·la rural.

Aquest caràcter de jaciment multiestratificat fa des Velar un espai especialment valuós. Les recerques recents hi han aplicat tècniques no invasives —ortofotografies històriques, imatges de satèl·lit, models LIDAR, drons amb sensors multiespectrals, magnetometria i georadar— per detectar anomalies i comprendre millor l'extensió i la configuració del jaciment sense haver de recórrer, d'entrada, a grans excavacions.

En aquest cas, el paper de Lausa ha estat donar suport, fer difusió i contribuir a situar la recerca dins el marc local. La descoberta o relectura de materials com la ceràmica incisa, la indústria lítica o les restes vinculades a la romanització recorda que el terme municipal conserva un registre arqueològic molt ampli, que va més enllà dels jaciments més monumentals. També aquí la divulgació és necessària: perquè allò que no es coneix, difícilment es defensa.

Educació patrimonial: sembrar consciència

Un dels aspectes més importants de la feina feta en aquests anys és el programa de divulgació educativa del patrimoni arqueològic. La col·laboració amb els centres escolars del terme ha permès acostar els jaciments als infants i joves de Santanyí. Visites guiades, tallers i activitats adaptades a diferents edats han convertit la prehistòria local en una experiència propera.

Aquest punt és decisiu. La protecció del patrimoni no depèn només de les campanyes actuals, sinó de la sensibilitat de les generacions futures. Si els alumnes coneixen Can Jordi, na Nova o altres jaciments del municipi, si també hi han caminat, si han escoltat les explicacions dels monitors, si han entès que aquelles pedres formen part del seu entorn, serà més fàcil que demà les respectin i les defensin.

L'educació patrimonial és, per tant, una inversió a llarg termini. No produeix resultats immediats com una excavació, però crea una base social imprescindible. En aquest sentit, Lausa ha actuat com a pont entre el coneixement expert i la comunitat educativa, sempre amb la col·laboració de l'Ajuntament de Santanyí i dels equips especialitzats.

Portes obertes, música i cultura viva

Una de les intuïcions més encertades de Lausa ha estat entendre que la divulgació no ha de ser avorrida ni distant. Les jornades de portes obertes, les vetlades musicals als jaciments, els recitals, els tastos de productes locals i les activitats associades a les festes tradicionals han creat una manera pròpia d'apropar el patrimoni a la gent.

Aquests actes tenen una funció clara: convidar a participar-hi. Moltes persones potser no assistirien a una conferència tècnica, però sí a una vetlada musical a Can Jordi o a na Nova. Un cop allà, escolten una explicació arqueològica, observen les estructures, fan preguntes i descobreixen que aquell espai té una història fascinant. La festa es converteix, així, en una porta d'accés al coneixement.

Aquest model és especialment adequat en un municipi com Santanyí, on les festes populars tenen una gran capacitat de convocatòria. Integrar patrimoni i cultura viva no banalitza la recerca; al contrari, la fa més present en la vida col·lectiva.

Les Jornades d'Estudis Locals: coneixement que queda

La divulgació científica necessita també espais de reflexió més formal. En aquest sentit, les Jornades d'Estudis Locals de Santanyí, organitzades conjuntament per Lausa i l'ajuntament, han tengut un paper fonamental. Les comunicacions presentades, la publicació de les actes i la seva difusió digital converteixen les jornades en una eina de recuperació i construcció de coneixement local.

En l'àmbit arqueològic, aquestes jornades han permès presentar resultats, explicar projectes, reflexionar sobre metodologies i deixar constància escrita de processos que, d'altra manera, podrien quedar dispersos. Són també un espai de trobada entre investigadors, estudiosos locals, institucions i públic interessat. I tenen un valor afegit: creen memòria documental.

En un terme com Santanyí, marcat històricament per la pèrdua d'una part important de la documentació municipal antiga, cada publicació, cada comunicació i cada registre adquireix una importància especial. Documentar és també protegir.

La cooperació institucional: una aliança necessària

Tot aquest procés no seria possible sense la cooperació institucional. Lausa ha actuat amb freqüència com a impulsora, coordinadora i mobilitzadora, però els projectes necessiten el suport de l'Ajuntament de Santanyí, del Consell de Mallorca i d'altres institucions segons cada cas. Les subvencions, els convenis, l'aportació de recursos, la implicació de les regidories i la disponibilitat dels serveis municipals han estat determinants.

Aquesta cooperació és un bon exemple de com pot funcionar la relació entre societat civil i administració. La societat civil detecta, proposa, mobilitza i manté viva la demanda. Les institucions aporten cobertura, finançament i capacitat d'actuació. Els professionals garanteixen el rigor tècnic i científic. I el voluntariat fa possible, moltes vegades, que els projectes tenguin ritme, continuïtat i arrelament social.

També cal destacar la generositat dels propietaris de les finques on se situen alguns d'aquests jaciments. Sense la seva col·laboració, moltes intervencions no serien possibles. En patrimoni arqueològic, la protecció és sempre una xarxa.

Alumnes del CEIP Santa Maria del Mar, de Cala d'Or, experimentant la tènica de moldre cereal en un molí de fregament manual, emulant les feines dels pobladors talaiòtics per a l'elaboració de farina i producció d'aliments.

El voluntariat: la guspira que ho encén tot

La preservació del patrimoni requereix institucions, recursos, professionals i planificació. Però hi ha un element que no es pot comprar ni decretar: la implicació voluntària de la gent. Les persones que dediquen hores a netejar vegetació, moure pedres, ajudar en campanyes, garbellar terra, rentar ceràmica, transportar material o simplement donar suport logístic són una part essencial d'aquesta història.

El voluntariat no és, però, només mà d'obra auxiliar. És expressió d'un compromís cívic. És la prova que el patrimoni importa. I és també una forma d'aprenentatge col·lectiu. Molts voluntaris han començat acostant-se a una campanya concreta i han acabat convertint-se en defensors actius dels jaciments i del patrimoni en general. Aquesta transformació és una de les aportacions més valuoses de Lausa: haver creat una comunitat al voltant del patrimoni.

Imatge del tríptic d'anunci i inscripció a les VII Jornades d'Estudis Locals de Santanyí, a celebrar en el novembre vinent.

Mirar enrere per continuar endavant

Els darrers anys han demostrat que Santanyí disposa d'un patrimoni arqueològic de primer ordre i que la seva recuperació és possible quan hi ha voluntat, rigor i cooperació. Les talaies de Can Jordi, na Nova, les talaies d'en Clar i es Velar són quatre exemples d'un mateix principi: el patrimoni no es conserva tot sol. Cal mirar-lo, estudiar-lo, cuidar-lo i explicar-lo.

Lausa ha estat, en aquest procés, molt més que una entitat cultural que organitza activitats. Ha estat un agent de consciència patrimonial. Ha ajudat a fer visible allò que era invisible, a connectar professionals i institucions, a mobilitzar voluntaris, a implicar escoles, a generar cròniques i documents, a celebrar jornades, a convocar la gent i a convertir els jaciments en espais de trobada.

En una època en què el paisatge canvia de pressa i en què la pressió urbanística, turística i econòmica tendeix massa vegades a esborrar les traces del passat, aquesta tasca és més necessària que mai. El patrimoni arqueològic no és una nosa ni un decorat. És una part profunda de la nostra identitat col·lectiva. Ens recorda que Santanyí no comença avui, ni ahir. Ens mostra una existència que ve de molt enrere. I ens obliga a pensar quin llegat volem deixar.

La societat civil no pot fer-ho tot, però pot fer una cosa imprescindible: mantenir viva la flama, la força i el seny. Lausa ho ha fet i ho continua fent. Amb rigor, amb constància i amb la convicció que conèixer és estimar, i que estimar el patrimoni vol dir també defensar-lo. Que aquestes línies en el programa de les festes de sant Jaume serveixin de convit a fer passes camí endavant, plegats, i a seguir compartint coneixement i estimació pel nostre patrimoni en el futur.

Sebastià Vidal Vicens,
en nom de Lausa, Associació Cultural de Santanyí

PADRÓ D'HABITANTS (31-12-2025)

S'Alqueria Blanca	1.019	Calonge	973
Cala d'Or	4.249	Es Cap des Moro	81
Cala Figuera	751	Es Llombards	610
Cala Llombards	404	Portopetro	818
Cala Santanyí	428	Santanyí	3.846

TELÈFONS D'INTERÈS

- AJUNTAMENT DE SANTANYÍ 971 65 30 02
- OFICINES I POLICIA MUNICIPAL 971 65 30 02
- RECAPTACIÓ MUNICIPAL I DE LA CAIB 971 65 30 02
- GUÀRDIA CIVIL 971 65 30 81
- JUTJAT 971 16 31 26
- BIBLIOTECA MUNICIPAL DE SANTANYÍ 971 65 33 94
- BIBLIOTECA MUNICIPAL DE CALA D'OR 971 64 84 87
- CENTRE CÍVIC DE CALA D'OR 971 64 80 28
- CENTRE JOVE DE CALA D'OR 971 64 33 69
- OFICINA MUNICIPAL DE TURISME DE CALA D'OR 971 65 74 63
- POLICIA MUNICIPAL A CALA D'OR 971 64 35 20
- INSTITUT D'ENSENYAMENT SECUNDARI DE SANTANYÍ 971 64 20 71
- COL·LEGI SANTA MARIA DEL MAR (CALA D'OR) 971 65 95 14
- COL·LEGI MARE DE DÉU DE CONSOLACIÓ (ALQ. BLANCA) 971 65 41 43
- CORREUS CALA D'OR 971 65 94 64
- PAC SANTANYÍ 971 16 32 96
- UNITAT SANITÀRIA DE CALA D'OR 971 65 80 03
- UNITAT SANITÀRIA DE CALONGE 971 83 71 66
- UNITAT SANITÀRIA DE S'ALQUERIA BLANCA 971 16 41 70
- SERVEIS MUNICIPALS DE SANTANYÍ (SEMDESA) 971 64 85 80
- NETEJA VIÀRIA - TELÈFON D'INFORMACIÓ AL CIUTADÀ 971 64 84 84

RESUM METEORÒLOGIC DE L'ANY 2025

Dades meteorològiques obtingudes per Gregori Suau a ca'n Jordi

Temp. mínima, dia 15 de gener	3,4º
Temp. màxima, dia 30 de juny	35,4º
Mínima higromètrica (humitat) dia 15 de juny:	38%
Màxima higromètrica (humitat) dia 25 de gener:	100%

Pluviometria per mesos	litres
Mes de gener	41,5
Mes de febrer	28
Mes de març	104,5
Mes d'abril	17
Mes de maig	71
Mes de juny	0
Mes de juliol	15,5
Mes d'agost	11,5
Mes de setembre	101
Mes d'octubre	92,5
Mes de novembre	33,5
Mes de desembre	81,5
Total	**597,5 litres ploguts any 2025**

Nota: la mitjana dels darrers 27 anys, surt a 471,03 litres/any.

AJUNTAMENT DE SANTANYÍ. Pressupost municipal any 2026

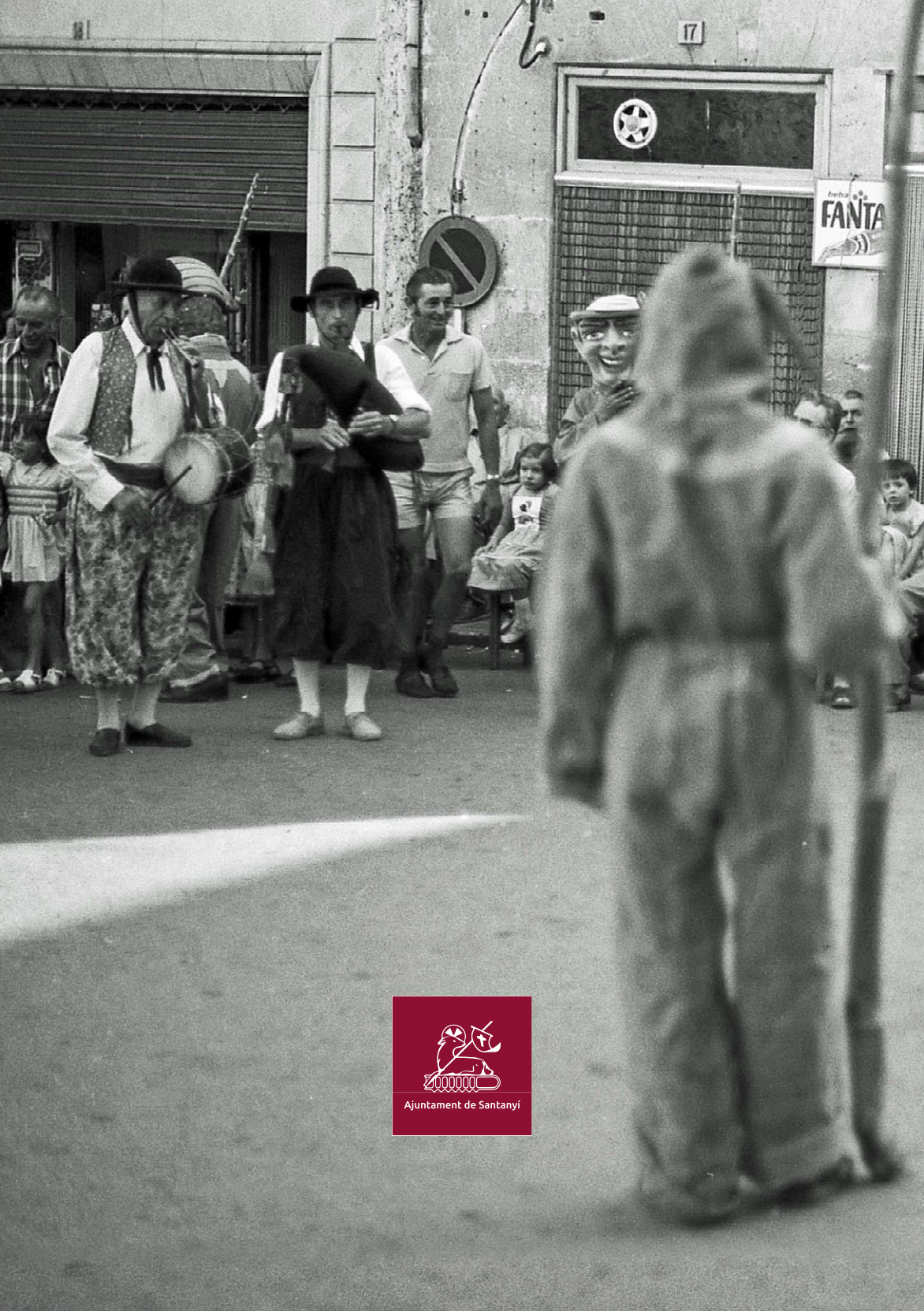
DESPESES	
1 Despeses de personal	10.952.094,73
2 Despeses corrents en béns i serveis	13.460.704,51
3 Despeses financeres	5.800,00
4 Transferències corrents	3.259.733,90
Operacions corrents	27.678.333,14
6 Inversions reals	2.987.666,86
7 Transferències de capital	334.000,00
Operacions de capital	3.321.666,86
TOTAL	**31.000.000,00**

INGRESSOS	
1 Impostos directes	11.340.386,47
2 Impostos indirectes	1.870.000,00
3 Taxes, preus públics i altres ingressos	8.958.151,89
4 Transferències corrents	5.321.665,76
5 Ingressos patrimonials	1.419.123,00
Operacions corrents	28.909.327,12
7 Transferències de capital	674.995,16
8 Actius financers	1.415.677,72
Operacions de capital	2.090.672,88
TOTAL	**31.000.000,00**

Pobles lliures de violències sexuals

Consell de Mallorca

Ajuntament de Santanyí